

Kazalo

- 3 Navodila za katalogizacijo videoposnetkov
- 12 Ko praznujejo knjižnice
- 20 Normativna kontrola in jezik normativne točke dostopa za korporacije
- 25 16. dnevi specialnih in visokošolskih knjižnic Hrvaškega knjižničarskega društva
- 27 Izzivi knjižnic pri delu z mladimi
- 29 Uporabniki in knjižničarke - kaj pa knjižničarji?
- 31 Knjižničar po duši ali (le) po poklicu
- 37 Tretja varianta
- 42 Posodabljanje katalogizacijskih pravil: Intervju s predsednico Komisije za katalogizacijo pri NUK Ireno Kavčič
- 46 Zaradi sodobnih tehnologij sploh nimam občutka, da sem daleč: Intervju z dr. Andrejem Stoparjem
- 49 Knjižnični know-how kot sredstvo realizacije projekta
- 51 Dnevi evropske kulturne dediščine v Mestni knjižnici Izola
- 52 Rojeni v knjižnici
- 54 Ročno knjigoveštvo – pozabljena veščina
- 57 Postojnska tiskarska družina Šeber
- 60 Sreča je v branju ali knjižnice v Helsinkih: Intervju z bibliotekarko Mileno Runko
- 64 Kolumna: »Pa pri'te še kaj!«
- 66 »Knjižnica Šentvid – zelena knjižnica«

Navodila za katalogizacijo videoposnetkov

Suzana Šulek
Narodna in univerzitetna knjižnica
Suzana.Sulek@nuk.uni-lj.si

»Zaupanje in delo naredita čudeže.«

(Orison Swett Marden)

Spoštovane bralke, spoštovani bralci,

pred vami je nova številka Knjižničarskih novic, vsebinsko in strokovno bogata in verjamem, da bo vsak izmed vas našel nekaj zase. Izjemno vesela sem, da lahko napovem, da boste odslej lahko v vsaki številki prebirali kolumno – tokratno bo uvedel kolega iz UKM Borut Gombač. Ganjena sem, da nam čedalje bolj zaupate tudi vaša osebna razmišljanja o naši stroki, kar kaže na to, da naš prostor postaja zrel za iskrija (strokovna) mnenja. Tudi jaz, tako kot Orison S. Marden, verjamem, da je zaupanje v kombinaciji z aktivnim delovanjem tisti ključ, ki odpira vrata v čudeže. In ker smo v času prednovoletnih želja, ko vsaj enkrat v letu naš um sproščeno naravnamo na možnost uresničenih želja, se Vam iz srca zahvaljujem za vašo zaupanje z željo, da ostajate z nami tudi v novem letu.

Srečno 2020!

Mojca Trtnik
odgovorna urednica

Katalogizacijska praksa pri obdelavi videoposnetkov ni enotna, katalogizatorji so pogosto v dilemah in dvomih, zato smo se odločili, da na podlagi prakse in vprašanj katalogizatorjev predstavimo značilnosti katalogizacije videoposnetkov v obliki osnovnih navodil, hkrati pa opozorimo na nekatere težave pri katalogizaciji tovrstnega gradiva. Navodila se nanašajo tako na videoposnetek na fizičnem nosilcu kot na videoposnetek, dostopen na daljavo. Najprej so opisane splošne značilnosti videoposnetkov, nato so izpostavljena tri področja, ki pri katalogizaciji videoposnetkov od katalogizatorja zahtevajo največ premisleka, to so viri podatkov, določanje avtorstva in letnice, sledijo navodila po poljih formata COMARC/B.

Katalogizacija videoposnetkov zaradi svoje raznovrstnosti in specifičnosti katalogizatorjem predstavlja velik izziv. Katalogizator, ki obdeluje tovrstno gradivo, mora najprej dobro poznati katalogizacijska pravila za obdelavo monografskih publikacij, nato pa še vse posebnosti, ki so značilne za videoposnetke.

V Sloveniji v katalogizaciji še vedno uporabljamo *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga* Eve Verone (prvi del je izšel leta 1970, drugi leta 1983; pravilnik ni bil preveden v slovenščino), ki pa je namenjen predvsem knjižnemu gradivu oziroma tiskanim monografskim publikacijam. Navodila za katalogizacijo videoposnetkov, ki spadajo med neknjižno

gradivo, so vključena v mednarodni standard za bibliografski opis neknjižnega gradiva ISBD(NBM) iz leta 1977 (slovenski prevod je iz leta 1997); pri katalogizaciji spletnih videoposnetkov je treba upoštevati še navodila mednarodnega standarda za bibliografski opis elektronskih virov ISBD(ER) iz leta 1997 (slovenski prevod je iz leta 2000)¹. V letu 2001 je izšel *PREKAT: priročnik za enostavno uporabo katalogizacijskih pravil* (Dimec, Hočevar in Kavčič, ur., 2001), ki zajema katalogizacijo različnih vrst gradiva, med njimi tudi videoposnetkov. V pomoč so nam lahko tudi odgovori na najpogostejša vprašanja iz katalogizacije videoposnetkov, ki smo jih objavili leta 2010 na spletni strani *Komisije za katalogizacijo pri NUK*, ter

¹Leta 2011 je izšla združena izdaja ISBD (slovenski prevod je iz leta 2017), ki je nadomestila predhodne standarde ISBD za posamezne vrste gradiva in prinaša nekatere novosti, vendar se pri nas ne uporablja, saj je bila sprejeta odločitev za uvedbo standarda RDA, v pripravi so tudi ukrepi in postopki za njegovo uvedbo (RDA – Resource description and access je katalogizacijski standard, zasnovan za digitalno in mednarodno okolje, izšel je leta 2010 in so ga že vpeljali v nekaterih evropskih državah).

²Dvojnost načina obdelave iste vsebine otežuje delo katalogizatorjev. Razlikovanje med posameznimi nosilci je pogosto težko. Nekoč je veljalo, da videoposnetek na fizičnem nosilcu, ki ga lahko predvajaš samo v računalniku, obravnavamo kot elektronski vir, vendar ta preizkus danes ni najbolj ustrezen. Z razvojem novih tehnologij, predvsem pa z nastajanjem vedno novih digitalnih videoformatov, se izgublja razlika med uporabo na posameznih napravah in predvajalnikih, tudi na videz so formati pogosto videti enaki. Možnost predvajanja videoposnetkov (enako velja za zvočne posnetke) pa je odvisna tudi od kodekov, ki jih podpira določena naprava oziroma predvajalnik, predstavi svojo temo na čim bolj zanimiv in zabaven način.

jih dopolnili in posodobili leta 2018. Pri oblikovanju normativnih točk dostopa za osebna in korporativna imena upoštevamo pravila, določena v *ZNAČKI – priročniku za določanje značnic pri katalogizaciji* (Dimec in Kavčič, ur., 2001). Ob vsem tem spremljamo tudi spletno stran *Komisije za katalogizacijo pri NUK*, kjer objavljamo tudi spremembe v katalogizaciji.

Trenutno je v pripravi priročnik za katalogizacijo videoposnetkov, ki bo predvidoma izšel v začetku leta 2020. V priročniku bodo vsa navodila opremljena s primeri, dodani bodo tudi primeri bibliografskih zapisov v formatu COMARC/B.

SPLOŠNO O VIDEOPOSNETKU

Videoposnetek je posnetek vizualnih slik, običajno v gibanju in z zvočno spremljavo, namenjen predvajanju s pomočjo televizijskega sprejemnika ali drugih elektronskih naprav (ISBD, 2017). Lahko je dostopen neposredno na različnih fizičnih nosilcih (video DVD, blu-ray plošča (v nadaljevanju BD), USB-ključ, DVD-ROM itd.) ali na daljavo, kjer fizičnega nosilca ni in je dostop do videoposnetka mogoč preko elektronske naprave, povezane z omrežjem. Od dostopnosti oziroma nosilca videoposnetka je odvisen način katalogizacije. Videoposnetke na nosilcih za videoformate, kot so npr. video DVD-ji, BD-ji in videokasete, katalogiziramo po standardu ISBD(NBM), posledično je splošna oznaka gradiva v podpolju 200b *Videoposnetek*. Videoposnetke na elektronskih nosilcih in spletne videoposnetke oziroma videoposnetke, dostopne na daljavo, pa katalogiziramo tudi po standardu ISBD(ER), posledično je splošna oznaka gradiva v podpolju 200b *Elektronski vir*.²

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana; Za knjižnico: Viljem Leban; Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si); Uredniški odbor: Branka Kerec Prekoršek, Ines Grlj, Bojana Medle, David Ožura, Veronika Potočnik, Sabina Šolar, Magdalena Svetina Terčon, Damjana Vovk; Oblikoval in tehnično uredil: Matej Zorec; Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o., Ljubljana; Ilustracija na naslovnici: Matej Zorec; Veliko, veliko zdravja in sreče v letu 2020!; Naklada: 260 izvodov

Navodila za pripravo prispevkov so dostopna na spletnem portalu Knjižničarskih novic. <http://old.nuk.uni-lj.si/knjiznicarskenovice/v2/ObvestiloAvtorjem.aspx>

Za nenamerne tiskarske napake se vam že vnaprej iskreno opravičujemo.

Naročila in odpoved tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148 Naročnina za leto 2016: 50,00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30,00 EUR za dostop do elektronske oblike.